

ZÁRÓVIZSGA FELKÉSZÍTŐ 2018/2019. TANÉV II. FÉLÉV

- *15/A Az öröklés mint jogutódlás. Az öröklés formái. Kiesés az öröklésből. A törvényes öröklés szabályai. A házastárs öröklési jogi helyzete. Az ági öröklés.*
- *16/A A végintézkedések általános szabályai. Helyettes öröklés és növedékjog. A végrendelet érvénytelensége és hatálytalansága.*
- *17/A A kötelesrész. Megfosztás a kötelesrésztől: a kitagadás.*
- *18/A Az öröklési szerződés. Tartási és életjáradéki szerződés.*
- *19/A A hagyaték megnyílta, az örökösök jogállása. Felelősség az örökhagyó tartozásaiért. A hagyatéki eljárás alapvető kérdései. A hagyatékátadás teljes és ideiglenes hatállyal.*

18/A **AZ ÖRÖKLÉSI SZERZŐDÉS.
TARTÁSI ÉS ÉLETJÁRADÉKI
SZERZŐDÉS.**

**15/A AZ ÖRÖKLÉS MINT JOGUTÓDLÁS.
AZ ÖRÖKLÉS FORMÁI.
KIESÉS AZ ÖRÖKLÉSBŐL.
A TÖRVÉNYES ÖRÖKLÉS SZABÁLYAI.
A HÁZASTÁRS ÖRÖKLÉSI JOGI
HELYZETE.
AZ ÁGI ÖRÖKLÉS.**

AZ ÖRÖKLÉS MINT JOGUTÓDLÁS

- Jogutódlás
- Öröklés – egyetemes jogutódlás
  - Aktívák és passzívák egyaránt
- Hagyomány – különös jogutódlás

- Fogalmak:
  - Öröklés
  - Örökös
  - Örökhagyó
  - Hagyomány
  - Hagyományos
  - Meghagyás
  - Ipsso iure öröklés
  - Hagyaték

AZ ÖRÖKLÉS FORMÁI. KIESÉS AZ ÖRÖKLÉSBŐL

- Öröklés jogcímei – örökölni törvény, vagy végintézkedés útján lehet
- Végintézkedés primátusa
- Mi a végintézkedés?

Kiesés az öröklésből

- Ptk. taxatív okokat határoz meg
- 7:4. § → magyarázatként: 7:6 – 7:9. §§
- 7:5. § - haszonélvezeti jogból, kötelesrészből, hagyományból, meghagyásból való kiesés
- Elhatárolás: lemondás és visszautasítás; kizárás és kitagadás
- +külön kiesési okok a házastárs kiesésére: 7:62. §

A TÖRVÉNYES ÖRÖKLÉS SZABÁLYAI

- Törvényes öröklés rendje
- Mikor kerül sor a tv-es öröklés érvényesülésére?
  - Nincs végintézkedés
  - A végintézkedés érvénytelen
  - A végintézkedéssel ki nem merített hagyaték tekintetében
- Kiegészítő rendje: osztályrabocsátás (leszármazók öröklésénél)

A HÁZASTÁRS ÖRÖKLÉSI JOGI HELYZETE

- Kiesése
- A törvény öröklés rendjében hogyan örökölhet
  - 3 eset
    - Leszármazó mellett
      - Közösen lakott lakás + berendezési, felszerelési tárgyak → holtig tartó haszonélvezet (tulajdon a leszármazóké)
      - Más → egy gyermekrészt a házastársé (tulajdon)
    - Szülő mellett (nincs haszonélvezet)
    - Egyedül
- A haszonélvezet megváltásának szabályai
- Ági öröklésen hogyan alakul a megváltás?

AZ ÁGI ÖRÖKLÉS

- Mi az ági vagyon?
  - Ha nem az örökhagyó leszármazója a törvényes örökös, az örökhagyóra valamelyik felmenőjéről öröklés vagy ajándékozás útján hárult vagyontárgy
- Mi az ági öröklés feltétele?
  - testvértől vagy a testvér leszármazójától örökölt vagy ajándékba kapott vagyontárgyra
  - ha a vagyontárgyat a testvér vagy a testvér leszármazója az örökhagyóval közös felmenőjétől örökölte vagy ajándékba kapta
- Kik az ági örökösök?
  - A szülő örökli azokat a vagyontárgyakat, amelyek róla vagy felmenőjéről hárultak az örökhagyóra.
  - A kieső szülő helyén az ő leszármazói örökölnék a törvényes öröklés általános szabályai szerint
  - Ha ők kiestek → nagyszülő → távolabbi felmenő
- Mi van, ha nincs ági örökös?
- Mi az ági öröklésből kivont vagyon?

***16/A* A VÉGINTÉZKEDÉSEK ÁLTALÁNOS
SZABÁLYAI.
HELYETTES ÖRÖKLÉS ÉS NÖVEDÉKJOG.
A VÉGRENDELET ÉRVÉNYTELENSÉGE ÉS
HATÁLYTALANSÁGA.**

A VÉGINTÉZKEDÉSEK ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

- Végintézkedés fogalma
- Végintézkedés fajtái
  - Végrendelet
  - Öröklési szerződés
  - Halál esetére szóló ajándékozás
- Mi a végintézkedés személyes jellege?
- Mi a végrendelet minimális feltétele? → az öh-től származzon, és külsőleg tőle származóként mutakozzon
- Végrendelet fajtái
  - Közvégrendelet
  - Írásbeli magánvégrendelet
    - Holográf
    - Allográf
  - Szóbeli végrendelet

Ezeknek a megtételére vonatkozó szabályok

A VÉGRENDELET ÉRVÉNYTELENSÉGE ÉS HATÁLYTALANSÁGA.

- Mit jelent az érvénytelenség? Mit jelent a hatálytalanság?
- A végrendelet kizárólag megtámadás útján lehet érvénytelen
- Ki jogosult a megtámadásra?
- Mennyi időn belül lehet megtámadni? → megnyílástól számított 5 év
- Mi lehet érvénytelenségi ok?
  - Formai hiba
  - Tartalmi hiba
  - Akarati hiba

FAVOR TESTAMENTI ELVE!

Milyen hatálytalansági esetkörök vannak?

Részleges érvénytelenség és hatálytalanság!

**17/A A KÖTELESRÉSZ.
MEGFOSZTÁS A KÖTELESRÉSZTŐL:
A KITAGADÁS.**

A KÖTELESRÉS Z

- Mi a kötelesrész?
- Kik a kötelesrészre jogosultak?
  - az örökhagyó leszármazója,
  - házastársa és
  - szülője, ha az öröklés megnyílásakor az örökhagyó törvényes örököse vagy végintézkedés hiányában az lenne.
- Kötelmi igény → 5 év alatt évül el
- Mi a kötelesrész alapja?
  - a hagyaték tiszta értéke, valamint az örökhagyó által élők között bárkinek juttatott ingyenes adományok juttatáskori tiszta értéke.
  - a hagyományokat és a meghagyásokat nem lehet teherként figyelembe venni
  - Mi nem tartozik az alapjába?
- Mennyi a kötelesrész mértéke?
  - kötelesrészre jogosultat annak harmada illeti meg, ami neki - a kötelesrész alapja szerint számítva - mint törvényes örökösnek jutna

A KÖTELESRÉS Z

• A KÖTELESRÉS Z KIELÉGÍTÉSE

• Betudás

- A kötelesrész kielégítésére szolgál mindaz, amit a jogosult a hagyatékból bármely címen kap, továbbá amit az örökhagyótól ingyenes adományként kapott, feltéve, hogy azt a kötelesrész alapjához hozzá kell számítani.
- Az örökhagyó a betudást - kifejezett nyilatkozattal - elengedheti.

• Felelősség a kötelesrész kielégítéséért

- A kötelesrész kiadását a következő sorrend szerint lehet követelni:
  - a kötelesrész kielégítéséért elsősorban a hagyatékban részesedő személyek felelnek;
  - a kötelesrésznek a hagyatékból ki nem elégíthető részéért az örökhagyó által a halálát megelőző tíz éven belül megadományozottak adományaik időbeli sorrendjére tekintet nélkül felelnek.
- Aki a juttatástól önhibáján kívül elesett, a kötelesrészért nem felel

• A kötelesrész kiadása:

- minden teher és korlátozás nélkül kell kiadni
- A kötelesrészre jogosult kötelesrészének pénzben való kiadását igényelheti
- Természetben a kötelesrész abban az esetben igényelhető, ha ez volt az örökhagyó végintézkedéssel vagy élők között nyilvánított akarata.

MEGFOSZTÁS A KÖTELESRÉSZTŐL: A KITAGADÁS

- Mi a kapcsolat a kitagadás és a kötelesrész között?
- Kifejezetten meg kell jelölni az okát
- Mi a szerepe a megbocsátásnak?
  - Végintézkedés előtt → a kitagadás érvénytelen
  - Végintézkedés után → a végintézkedés visszavonása nélkül hatálytalan a kitagadás
- Ptk. taxatív okokat sorol fel (7:78. §)
  - az örökhagyó után öröklésre érdeemtelen lenne;
  - az örökhagyó sérelmére bűncselekményt követett el;
  - az örökhagyó egyenesági rokonának, házastársának vagy élettársának életére tört vagy sérelmükre egyéb súlyos bűncselekményt követett el;
  - az örökhagyó irányában fennálló törvényes tartási kötelezettségét súlyosan megsértette;
  - erkölcstelen életmódot folytat;
  - akit végrehajtandó szabadságvesztésre ítétek - a büntetését még nem töltötte ki;
  - a tőle elvárható segítséget nem nyújtotta, amikor az örökhagyónak szüksége lett volna rá.
  - nagykorú leszármazó → durva hálátlanság miatt
  - szülőt → olyan magatartás miatt, amely a szülői felügyeleti jog megszüntetésére ad alapot
  - házastársat → a házastársi kötelességet durván sértő magatartása miatt

**18/A AZ ÖRÖKLÉSI SZERZŐDÉS.
TARTÁSI ÉS ÉLETJÁRADÉKI
SZERZŐDÉS.**

AZ ÖRÖKLÉSI SZERZŐDÉS

- Hova tartozik az öröklési jogon belül?
- Olyan kétarcú jogintézmény, amely tartalmát tekintve tartási vagy életjáradéki szerződés, formájában pedig végintézkedés
- Fogalom: Öröklési szerződésben az örökhagyó a vele szerződő felet a magának, illetve a szerződésben meghatározott harmadik személynek nyújtandó tartás, életjáradék, illetve gondozás ellenében - vagyona, annak egy meghatározott része vagy meghatározott vagyontárgyak tekintetében - örökösévé nevezi; a másik fél kötelezettséget vállal a tartás, életjáradék, illetve gondozás teljesítésére.
- örökhagyó az öröklési szerződésben bármilyen végrendeleti rendelkezést tehet – a vele szerződő nem
- Forma: más által írt végrendelet alaki érvényességi feltételei
  - Kcsk+ csk → törvényes képviselő hozzájárulása és a gyámhatóság jóváhagyása szükséges
- tartási jog
  - hagyatéki eljárásban az ingatlan-hagyatékot a harmadik személy javára fennálló tartási joggal terhelten kell átadni
  - a tartási jogot a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyző megkeresésére az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyezni
- az örökség biztosítása
  - semmis az örökhagyónak élők között vagy halála esetére az öröklési szerződéssel lekötött vagyontárgyat elidegenítő vagy megterhelő rendelkezése
  - Elidegenítési és terhelési tilalom

AZ ÖRÖKLÉSI SZERZŐDÉS

- **Házastársak közös öröklési szerződése**

- Házastársak mint örökhagyók az életközösség fennállása alatt érvényesen köthetnek
- szerződő fél által örökölt lakáson és a hozzá tartozó berendezési és felszerelési tárgyakon a túlélő házastársat holtig tartó haszonélvezeti jog illeti meg, ha ő azokat az örökhagyóval közösen használta

- **Öröklési szerződés módosítása és megszüntetése**

- a tartási és az életjáradéki szerződésre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni
- módosítás és a megszüntetés alaki követelményei → az öröklési szerződés létrejöttére vonatkozó szabályok (azonos alaktság)

TARTÁSI ÉS ÉLETJÁRADÉKI SZERZŐDÉS

- Ptk. Kötelmi jogi részében van, egyes szerződések között
- alimentációs szolgáltatások – ez a szerződés tárgya -
- Tartós, bizalmi viszony
- Szerencse elem – jogszerűen egyensúlyhiányos
- Ellenérték (tulajdon-átruházás)
- **Tartási szerződés**
  - Tartási szerződés alapján a tartásra kötelezett a tartásra jogosult körülményeinek és szükségleteinek megfelelő ellátására, illetve gondozására, a tartásra jogosult ellenérték teljesítésére köteles.
  - Forma: írásban
  - Tartalma (kötelezettség)
    - a tartásra jogosult lakhatásának biztosítására,
    - élelemmel és ruházattal való ellátására,
    - gondozására,
    - betegsége esetén ápolására és gyógyíttatására,
    - halála esetén illő eltemettetésére

TARTÁSI ÉS ÉLETJÁRADÉKI SZERZŐDÉS

- **Ellenérték:**

- Ingó vagy ingatlan tulajdonjogának átruházása
  - Ha a tartási kötelezettség ellenében a tartásra kötelezettre ingatlan tulajdonjogát ruházzák át, és a tartásra jogosult felhívására a tartásra kötelezett az őt terhelő kötelezettség biztosítására megfelelő biztosítékot nem ad, a tartásra jogosult kérelmére az ingatlan-nyilvántartásba az átruházott ingatlan terheként tartási jogot kell bejegyezni. – kikötményi jog
- Vagyoni értékű jog átruházása
- Értékpapírok, társasági részesedések
- Lakásbérleti jog folytatása

- **Módosítása:**

- A bíróság a tartási szerződést bármelyik fél kérelmére módosíthatja, ha a szerződés változatlan tartalommal történő fenntartása - különösen a felek megromlott viszonyára tekintettel – indokolatlan.
- Átalakítás életjáradéki szerződéssé: Ha valamelyik fél magatartása vagy körülményei folytán a természetben való tartás lehetlenné vált, bármelyik fél kérheti a bíróságtól

- **Megszüntetés**

- Felek közös megállapodása
- Határozott idő lejárta
- Bíróság megszüntetheti

TARTÁSI ÉS ÉLETJÁRADÉKI SZERZŐDÉS

- **Ingyenes tartási szerződés**
- Vélelem: közeli hozzátartozók között létrejött tartási szerződésből folyó kötelezettségek teljesítéséért ellenszolgáltatás nem jár
- a tartásra kötelezett halálával megszűnik

ÉLETJÁRADÉKI SZERZŐDÉS

- Fogalom: Életjáradéki szerződés alapján a járadékadásra kötelezett a járadékszolgáltatásra jogosult javára, annak haláláig, meghatározott pénzösszeg vagy más helyettesíthető dolog időszakonként visszatérő szolgáltatására, a járadékszolgáltatásra jogosult ellenérték teljesítésére köteles.
- Teljesítés: életjáradékot havonta előre kell teljesíteni.
- az életjáradéki szerződésre egyebekben a tartási szerződés szabályait kell alkalmazni.

**19/A A HAGYATÉK MEGNYÍLTA, AZ ÖRÖKÖSÖK
JOGÁLLÁSA.
FELELŐSSÉG AZ ÖRÖKHAGYÓ TARTOZÁSAIÉRT.
A HAGYATÉKI ELJÁRÁS ALAPVETŐ KÉRDÉSEI.
A HAGYATÉKÁTADÁS TELJES ÉS IDEIGLENES
HATÁLYAL.**

A HAGYATÉK MEGNYÍLTA, AZ ÖRÖKÖSÖK JOGÁLLÁSA

- Mikor nyílik meg a hagyaték?
- Ipso iure öröklés – additionalis öröklés
- ha az örökhagyó után többen örökölnék (örököstársak) → jogközösség
- az örököstársak jogközössége a hagyaték felosztásáig (hagyatéki osztály) áll fenn
- az örököstársak felelőssége a hagyatéki tartozásokért egyetemleges
- Osztályos egyezség
  - Az örökösök a hagyatékot - kizárólag a hagyaték tárgyaira vonatkozóan - a hagyatéki eljárásban kötött egyezséggel feloszthatják egymás között.
  - Osztályos egyezség esetén a hagyatékot öröklés jogcímén az egyezség szerint kell átadni.

FELELŐSSÉG AZ ÖRÖKHAGYÓ TARTOZÁSAIÉRT

- Mik a hagyatéki tartozások?
  - az örökhagyó illő eltemetésének költségei;
  - a hagyaték megszerzésével, biztosításával és kezelésével járó szükséges költségek (a továbbiakban: hagyatéki költségek), valamint a hagyatéki eljárás költségei;
  - az örökhagyó tartozásai;
  - a kötelesrészen alapuló kötelezettségek;
  - a hagyományon és a meghagyáson alapuló kötelezettségek.
- **cum viribus** - az örökös a hagyaték tárgyaival és hasznaival felel
  - csak a meglévő hasznokkal felel! – a hagyatéki vagyontárgyak meg nem levő hasznait csak annyiban lehet figyelembe venni, amennyiben az örökös ezektől neki felróható okból esett el
- **pro viribus** - ha a követelés érvényesítésekor a hagyaték tárgyai vagy hasznai nincsenek az örökös birtokában → az örökös öröksége erejéig egyéb vagyonával is felel
- **a hagyatéki költségek és a hagyatéki eljárások költségeinek kielégítéséért az örökös saját vagyonával is felel!**

A HAGYATÉKI ELJÁRÁS ALAPVETŐ KÉRDÉSEI

- 2010. évi XXXVIII. törvény a hagyatéki eljárásról
- szakaszai
  - a hagyatékek leltározása: jegyző végzi
    - a hagyatéki eljárás a haláleset bejelentésével indul meg → hagyatékek leltározása
      - Mikor kell a hagyatéket leltározni?
  - közjegyzői eljárás: az illetékes közjegyző ennek során adja át a hagyatéket az örökösöknek
  - hagyatékek átadása: annak a megállapítása, hogy a hagyatékekba tartozó vagyonra, vagyonrészre vagy vagyontárgyra a hagyatéki eljárás eredményére tekintettel kit, milyen jogcímen, milyen jog illet meg, illetve milyen kötelezettség terhel

A HAGYATÉKÁTADÁS TELJES ÉS IDEIGLENES HATÁLLYAL

A hagyaték átadása teljes hatállyal

A közjegyző a hagyatékot akkor adja át teljes hatállyal, ha a hagyaték átadásának nincs törvényes akadálya, ÉS

- a) a hagyatékra csak egy örökösként érdekelt jelentett be igényt és a rendelkezésre álló adatok szerint másnak a hagyatékra öröklés, halál esetére szóló ajándékozás, dologi hagyomány vagy közérdekű meghagyás jogcímén igénye nincs, vagy
- b) a hagyatéki eljárásban a hagyatéki vagyon átadása tekintetében nincs öröklési jogi vita vagy másodlagos öröklési vita
- c) csak másodlagos öröklési vita merült fel ÉS
- d) csak az özvegyi jog fennállása vagy annak terjedelme vitás

A hagyaték átadása ideiglenes hatállyal

Ha a hagyaték teljes hatályú átadására nem kerülhet sor, úgy azt ideiglenes hatállyal kell átadni.

Következmény: a hagyatékot ilyen hatállyal megszerző személy a hagyatékot birtokában tarthatja és a birtokában nem lévő vagyontárgyakat birtokba veheti, és azokat jóhiszemű birtokosként használhatja,

DE: az elidegenítés és a megterhelés joga nem illeti meg!